

JAARVERSLAG 2024

Verbindend op weg met Home-Start

[HOMESTARTVLAANDEREN.BE](https://www.homestartvlaanderen.be)

✉ info@homestartvlaanderen.be

📘 Home-Start Vlaanderen

📷 homestart_vlaanderen

HOMESTARTVLAANDEREN.BE

Inhoud

- 3 Voorwoord
- 4 2024 in cijfers
- 5 **Veerkrachtige gezinnen in een solidaire samenleving**
  - Onze visie
  - Home-Start in Vlaanderen en Brussel
  - Een lokaal verhaal
- 08 **De Home-Startgezinnen**
- 09 **De ondersteuning**
  - Aanwezig in het alledaagse
  - Wachtlijstzorg
  - Gezinscoaches en taalmaatjes
  - Perinataal ondersteunen van gezinnen in een kwetsbare situatie
  - Impact meten
- 16 **De vrijwilligers**
- 17 **Aandacht voor efficiëntie en kwaliteit**
- 18 **Maatschappelijk debat**
- 20 **Grondrechten, maar niet voor iedereen: signalen uit de gezinnen**
- 22 **Uitdagingen in de preventieve gezinsondersteuning**
- 24 **2024 in beeld**

In een samenleving waar gezinnen in een kwetsbare situatie steeds vaker geconfronteerd worden met structurele uitdagingen, blijft Home-Start Vlaanderen een baken van nabijheid en ondersteuning.

Rudy Benmeridja, voorzitter
Home-Start Vlaanderen vzw

Voorwoord

Met veel trots en dankbaarheid presenteren wij het jaarverslag van Home-Start Vlaanderen 2024. Dit verslag weerspiegelt niet alleen onze cijfers en resultaten, maar vooral de kracht van solidariteit en gemeenschapszin die onze werking kenmerkt.

In een samenleving waar gezinnen in een kwetsbare situatie steeds vaker geconfronteerd worden met structurele uitdagingen, blijft Home-Start Vlaanderen een baken van nabijheid en ondersteuning. Dankzij de inzet van onze vrijwillige gezinsbuddy's en coördinatoren konden we in 2024 opnieuw honderden gezinnen bijstaan in hun dagelijkse leven. Of het nu gaat om een luisterend oor, praktische hulp of het versterken van hun sociale netwerk – onze gezinsbuddy's maken een wezenlijk verschil.

Het voorbije jaar was niet zonder uitdagingen. De druk op gezinnen nam toe door complexe maatschappelijke en economische omstandigheden en de vraag naar ondersteuning bleef groeien. Desondanks hebben we met beperkte middelen en een onwankelbare gedrevenheid verder gebouwd aan duurzame ondersteuning. We blijven pleiten voor een betere structurele verankering en erkenning van de preventieve gezinsondersteuning, zodat elke ouder en elk kind de kansen krijgen die ze verdienen.

Ons werk zou niet mogelijk zijn zonder de onmisbare steun van onze vrijwilligers, partners, lokale besturen en iedereen die Home-Start Vlaanderen een warm hart toedraagt. Wij danken jullie voor jullie betrokkenheid en vertrouwen en kijken vol energie uit naar de toekomst.

Nabij zijn in de kleine momenten – een lach, een helpende hand, een schouder om op te leunen – maken het grote verschil in een gezin.

Rudy Benmeridja

Voorzitter, Home-Start Vlaanderen

2024 in cijfers

436

gezinnen

1.288

kinderen

379

vrijwilligers

12,01

fte medewerkers

24

taalmaatjes

450

aanmeldingen

158

vrijwilligers
gestart

147

gezinnen op de
wachlijst

10.463

ondersteunings-
momenten

“

“Het moment wanneer je bij het gezin binnenstapt en het gesprek tussen de vrijwilliger en het gezin blijft vanzelf op gang, dan weet je dat het goed zit.”

Louise Marga, coördinator Home-Start Zuid-West-Vlaanderen

Veerkrachtige gezinnen in een solidaire samenleving

De vrijwillige en opgeleide gezinsbuddy's van Home-Start Vlaanderen staan ouders wekelijks bij in hun alledaagse zorgen over opvoeding, administratie en schoolse zaken en dat al vanaf de zwangerschap. Tijdens een Home-Starttraject ervaren kinderen en hun ouders hoe ze hun sterke kanten en sociaal netwerk kunnen inzetten, zodat ze veel voorkomende uitdagingen, die bij het opvoeden en opgroeien horen, zelf leren oplossen.

Onze visie

Elk kind heeft het recht om op te groeien op een veilige en stimulerende plek en de kans om diens potentieel volledig te benutten. Niet alle gezinnen hebben toegang tot de middelen die nodig zijn om deze ideale omgeving te bieden. Hier speelt preventieve gezinsondersteuning een cruciale rol. Opgeleide Home-Startbuddy's ondersteunen wekelijks, als vriend aan huis, ouders met jonge kinderen bij het navigeren door uitdagingen in het gezinsleven, en dat gedurende een jaar. Daar zetten ze empowerend in op opvoedingsondersteuning, bouwen ze aan het zelfvertrouwen van ouders en kinderen en herstellen en verbreden ze het sociaal netwerk rond het gezin. Er wordt samen gezocht naar verbinding

met bestaande diensten, onderwijs, vrijetijd en hulpverlening en het realiseren van grondrechten, zodat gezinnen volwaardig kunnen participeren aan de samenleving. Door gezinnen op deze manier te steunen, draagt Home-Start bij aan het versterken van sociale cohesie in de gemeenschap.

Vrijwilligers en gezinnen, die elkaar normaal niet zo vanzelfsprekend ontmoeten, worden in contact gebracht via een georganiseerde vriendschap, die regelmatig een levenslang karakter krijgt. De integrale en preventieve aanpak van Home-Start vermindert de kans dat er op langere termijn ingrijpende hulpverlening nodig is en organiseert solidariteit tussen burgers en vrijwillig engagement in de stad of de gemeente.

Home-Start in Vlaanderen en Brussel

Home-Start werkte in 2024 vanuit 15 locaties in 32 steden en gemeenten. Dat deden we in samenwerking met tal van lokale besturen, Huizen van het Kind, een IGIP-netwerk en partnerorganisaties.

Er werden 3 nieuwe werkingen opgestart in 2024:

- Home-Start Zuid-West-Vlaanderen i.s.m. CAW Zuid-West-Vlaanderen – IGIP Konekti
- Home-Start Geraardsbergen i.s.m. IGIP RTJ De Tafels
- Home-Start Waasland i.s.m. Wiegwijs

“Door de samenwerking met Home-Start Vlaanderen staan we er nooit alleen voor en blijven we groeien. We delen kennis, versterken elkaar en krijgen waardevolle inzichten van collega’s, waardoor we gezinnen nog beter kunnen ondersteunen. De praktische tools helpen ons om gezinnen met nog meer impact te begeleiden.”

Julie en Liese, vrijwilligerscoaches Amiacasa vzw

1 Home-Start Aalst	8 Home-Start Herent
2 Home-Start Aarschot	9 Home-Start Leuven
3 Home-Start Antwerpen	10 Home-Start Lier
4 Home-Start Diest – Scherpenheuvel-Zichem	11 Home-Start Ninove
5 Home-Start Geraardsbergen	12 Home-Start Brussel – StapSteen vzw
6 Home-Start Hasselt – Amiacasa vzw (Alken, Diepenbeek, Hasselt, Herkde-Stad, Zonhoven)	13 Home-Start Waasland – Wiegwijs (Sint-Niklaas, Lokeren en Moerbeke, Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht, Waasmunster, Stekene, Hamme)
7 Home-Start Haspengouw – Amiacasa vzw (Borgloon, Gingelom, Heers, Kortesseem, Nieuwerkerken, Sint-Truiden, Wellen)	14 Home-Start Zaventem
	15 Home-Start Zuid-West-Vlaanderen – CAW Zuid West-Vlaanderen (Kortrijk, Waregem, Menen)

Een lokaal verhaal

Home-Start gelooft dat de aanpak van kinderarmoede een globale aanpak vraagt op verschillende beleidsniveaus, maar dat het lokaal bestuur een cruciaal niveau is om kinderen met een risico op een leven in armoede en kwetsbaarheid te bereiken.

Samen met het lokaal bestuur werkt Home-Start Vlaanderen aan SDG 1 – geen armoede; SDG 3 – het welzijn van iedereen verhogen; SDG 4 – toegankelijk onderwijs; SDG 10 – ongelijkheid verminderen; SDG 11 – veerkrachtige steden en SDG 17 – partnerschappen creëren. De Home-Startmethodiek is gericht op het weerbaarder en veerkrachtiger maken van inwoners en steden.

“Ik deel een bureau met de collega van het Huis van het Kind. Op die manier zijn de lijnen kort en kunnen we snel zaken bij elkaar aftoetsen en samen organiseren.”

Tom, coördinator Home-Start Herent

De lokale Home-Startcoördinator staat in voor de werving, selectie en opleiding van vrijwilligers, de intake van de te ondersteunen gezinnen, de matching tussen vrijwilligers en gezinnen en de opstart, opvolging en afronding van het ondersteuningstraject.

Tijdens de intake maakt de coördinator uitgebreid kennis met het gezin. Samen bespreken ze de noden en de krachten en bekijken ze hoe een Home-Startvrijwilliger van betekenis kan zijn. Op basis van de noden en sterktes van het gezin en de interesses en mogelijkheden van de vrijwilliger, wordt er een match gemaakt tussen een gezin en een vrijwilliger. Om vrijwilligers goed te coachen in hun engagement en hen betrokken te houden bij de missie en visie van de organisatie, ontwikkelden we een doordacht vrijwilligersbeleid. Vrijwilligers ontmoeten elkaar maandelijks voor training en het delen van hun ervaringen.

“Als onlosmakelijke partner van Huis van het Kind worden we heel erg betrokken bij het uitstippelen van het lokaal gezinsbeleid. Hierdoor voelen we ons erkend en gesteund, maar hebben we ook invloed op hoe het lokaal bestuur werkt rond en kijkt naar gezinnen en jonge kinderen in kwetsbaarheid”.

Hanne, coördinator Home-Start Leuven

De Home-Startgezinnen

Leven, wonen, opgroeien en werken in precare omstandigheden leggen een extra druk op de opvoedingsmogelijkheden. Ouders die onder druk staan omdat er een aantal basisbehoeften, zoals financiële zekerheid, huisvesting, arbeid, ... niet ingevuld zijn, dreigen aansluiting met de samenleving te missen en krijgen sneller de indruk dat ze tekortschieten. Wanneer de focus ligt op overleven, wordt het toekomstperspectief van ouders, jongeren en kinderen vaak beperkt door de context waarin zij zich bevinden.

“In een tweoudergezin is de mama psychisch ziek. Papa heeft het moeilijk met de opvoeding. Dit maakt het voor het kind extra complex. De school loopt niet vlot, ze heeft sociaal-emotionele problemen, te weinig beweging, een slecht voedingspatroon, ... Een observatie- en behandeltraject bij Kleine K heeft wat steentjes kunnen verleggen, maar nabijheid en zorg blijven prioritair.”

Sarah, coördinator Home-Start Leuven

Een samenleving floreert wanneer alle kinderen toegang hebben tot kwaliteitsvolle onderwijs-, gezondheids- en welzijnsvoorzieningen. **Het ondersteunen van gezinnen in een kwetsbare situatie is noodzakelijk om hun toegang te realiseren tot kwaliteitsvolle voorzieningen.** Door de regelmatige aanwezigheid van een vrijwilliger in het gezin, vergroot Home-Start de draagkracht en ervaren ouders meer sociale steun vanuit hun omgeving.

De gezinnen die bij Home-Start aangemeld worden, leven veelal sociaal geïsoleerd. 44% is alleenstaande ouder, in 45% van de gezinnen kampt

minstens 1 gezinslid met een psychische kwetsbaarheid, in 62% van de gezinnen is de ouder-kindtaal anders dan het Nederlands. De toeleiding van de gezinnen gebeurt door diensten en hulpverleners uit verschillende sectoren (onderwijs, jeugdhulp, welzijnswerk, justitie, gezondheidszorg, opbouwwerk...). Een klein aantal gezinnen (10%) vindt zelf de weg naar Home-Start. Sinds een aantal jaar ondersteunt Home-Start een 5-tal pleeggezinnen in de zorg voor hun pleegkind. We noteren dit jaar een lichte stijging van steuntrajecten van ouders met een mentale beperking en bij de terugkeer van kinderen uit een verblijf in een voorziening.

44%	éénoudergezinnen
47%	geen inkomen uit arbeid
62%	thuis taal anders dan het Nederlands
14%	nieuwkomers
7%	tiener- of jong ouderschap
45%	psychische kwetsbaarheid
15%	fysieke beperking
65%	van de gezinnen heeft een kind tussen 0 en 6 jaar
30%	perinatale ondersteuning

De ondersteuning

Aanwezig in het alledaagse

Vrijwilligers zijn wekelijks aanwezig in het gezin dat ze steunen. Dit lijkt intens, maar is wel noodzakelijk.

De gezinsbuddy's van Home-Start investeren in de eerste plaats in de relatie met het gezin en sluiten aan bij wat het gezin beleeft of meemaakt. Enkel vanuit een goede relatie kan je immers snappen wat de beste steun is voor het gezin. Die gedachte steunt op de presentietheorie van Andries Baart, een benadering die zich richt op hoe we met mensen omgaan in een moeilijke situatie, zoals bvb. leven in maatschappelijke kwetsbaarheid. Het uitgangspunt van de theorie is dat je met mensen moet zijn als je er voor hen wil zijn. Present zijn betekent letterlijk

aanwezig zijn in het alledaagse. Vrijwilligers doen dus heel gewone dingen van koffie drinken en voetballen tot troosten om wat niet lukt, van meegaan naar het OCMW tot maandenlang trouw elke dinsdag even langkomen. Het idee is dat ouders zich goed voelen bij de vrijwilliger en beter kunnen functioneren omdat ze zich gehoord en gesteund voelen, iets dat zeer belangrijk is voor gezinnen die met veel stressfactoren te maken hebben.

Top 5 aard van de vraag naar steun bij de aanmelding:

76%
Luisterend oor

71%
Opvoedingsondersteuning

70%
Zoeken naar vrijetijdsbesteding

61%
Verbreden van het sociaal netwerk

59%
Ondersteuning bij schoolse zaken en digitale ondersteuning

“Soms wandelen we samen. Christopher en zijn oudste dochter houden daarvan. In het park zetten we ons op een bankje, terwijl zijn dochter speelt. Christopher is onzeker en bezorgd op zo'n moment: door zijn visuele handicap kan hij moeilijk een oogje in het zeil houden. Door deze activiteit regelmatig samen te doen, krijgt hij meer vertrouwen om het later op eigen houtje te ondernemen.”

David, gezinsbuddy Home-Start Aalst

“Eerst vraagt Anneke steeds hoe het gaat en wat ze voor ons kan doen. Vaak doet ze heel praktische dingen. Omdat wij geen auto hebben, doen we samen boodschappen of rijdt ze met ons naar het containerpark. Ze helpt ons ook met administratie of vragen rond de kinderen. Soms gaan we ook leuke dingen doen zoals naar de speeltuin of iets drinken of naar het museum. We zijn ook al eens samen gaan eten in het sociaal restaurant.”

Marie-Claire, mama Home-Start Lier

“Ik spring elke woensdag even binnen om de kindjes wat schoolse ondersteuning te bieden en om de mama bij te staan met administratieve vragen. In het begin vond ik het overweldigend en kwamen er veel vragen op me af, maar als je probeert om steeds één probleem per keer samen met de ouders aan te pakken, dan zet het gezin toch stapjes vooruit.”

Eva, gezinsbuddy Home-Start Herent

Home-Start Vlaanderen ontving vorig jaar 450 aanmeldingen. 216 werden aanvaard.

Aanmeldingen werden niet aanvaard indien het gezin niet in het werkingsgebied woont; het jongste kind ouder is dan 12 jaar; de vraag beperkt is tot huishoudhulp, vervoer, babysit of enkel huiswerkbegeleiding; de ouders hebben zelf geen vraag naar steun of er was een wachtlijststop in de werking.

Wachtlijstzorg

In afwachting van een geschikte vrijwilliger voor een gezin, voorziet de coördinator 'wachtlijstzorg'. **Dringende noden worden alvast aangepakt of er wordt even terug geschakeld naar de aanmelder.** Vooral bij gezinnen die niet via een aanmelder op de wachtlijst terecht komen, gaat de lokale coördinator aan de slag: een inschrijving voor de speelpleinwerking, schakelen naar andere hulpverlening, dringende administratieve hulp bieden, ... Door op die manier te werken 'hangt' het gezin niet doelloos in de wachtlijst. Een bijkomend voordeel van meteen aanwezig te zijn in het gezin, is een extra vraagverheldering en een betere matching.

Gezinscoaches en taalmaatjes

In totaal werden er bij Home-Start Leuven 6 gezinnen ondersteund binnen het project [Werf Gezinscoaching van Huis van het Kind Leuven](#) (www.huisvanhetkind-leuven.be/gezinscoaching).

Deze gezinnen kregen de steun van een **vrijwillige gezinscoach**.

Home-Start pionierde samen met het Huis van het Kind Leuven als vrijwilligersorganisatie met vrijwillige gezins-

coaches en verzorgde op de [Inspiratiedag Gezinscoaches](#) op 11 december (Departement Zorg in samenwerking met het Agentschap Opgroeien, het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, LUCAS KU Leuven en Odisee) de sessie "De gezinscoach als belangenbehartiger".

Een **taalmaatje van Home-Start** gaat integraal aan de slag in het Home-Start-gezin en kan vanuit een vertrouwensband extra de focus leggen op taalstimulatie. De vrijwilliger focust zich tijdens een huisbezoek enerzijds op het kind door middel van spel, voorleesmomentjes en toeleiden naar vrijetijdsactiviteiten en anderzijds op de ouders. Praten over de opvoeding, samen koken en helpen met de thuisadministratie of schoolse zaken zijn momenten waarop er met de ouders Nederlands kan geoefend worden in een veilige thuiscontext.

Bij Home-Start Leuven en Home-Start Herent waren er in 2024 samen 24 taalmaatjes aan de slag.

Perinataal ondersteunen van gezinnen in een kwetsbare situatie

128 gezinnen (30%) werden ondersteund in de perinatale periode, vlak voor en na de geboorte of in de aanloop naar de kleuterschool. 31% hiervan was zwanger bij de start van het ondersteunings-traject. Met de steun van de Warmste Week ontwikkelden we de campagne 'Gesteunde start, kansrijke start'.

We ontwikkelden onder meer een uitgebreider vormingsaanbod voor vrijwilligers en investeerden in een communicatiecampagne voor het werven van perinatale vrijwilligers.

We publiceerden een docufilm met het portret van 3 vrijwilligers en hun gezin naar aanleiding van de Week van de vrijwilliger, begin maart 2024: [Verbindend op weg met Home-Start](#) (YouTube Home-Start Vlaanderen)

- We implementeerden als partner de samenwerking met [Born in Belgium](#) (www.borninbelgiumpro.be)
- We namen deel aan de campagne van Te Gek 'Dat lucht op', over perinatale mentale gezondheid, waar onder andere [2 getuigenissen vanuit Home-Start](#) gedeeld worden op de website

- In aanloop van de campagne organiseerde Opgroeien i.s.m. Psyche een webinar, met vele getuigenissen uit het werkveld, waaronder Home-Start, in het thema '[Samen zorgen voor jonge kinderen en prille ouders](#)'. De getuigenissen en meer info zijn te vinden op [Meer informatie na de infosessie "samen zorgen voor jonge kinderen en prille ouders" | Opgroeien](#)
- Karlien Craps leverde als algemeen directeur een inhoudelijke bijdrage in het [Strijdschrift De eerste 1000 dagen](#), "Pleidooi voor een collectieve blik op de eerste 1000 dagen".
- Tijdens de studiedag "Vol voor verbinding" van Familiehulp vzw, maakten de deelnemers kennis met de perinatale werking van Home-Start.

“

"Het is best wel eng om voor het eerst mama te worden in een nieuwe omgeving. Er is nu iemand bij wie ik terecht kan. Ik heb ook meer zelfvertrouwen in de omgang met de baby. En niet onbelangrijk... we lachen veel!"

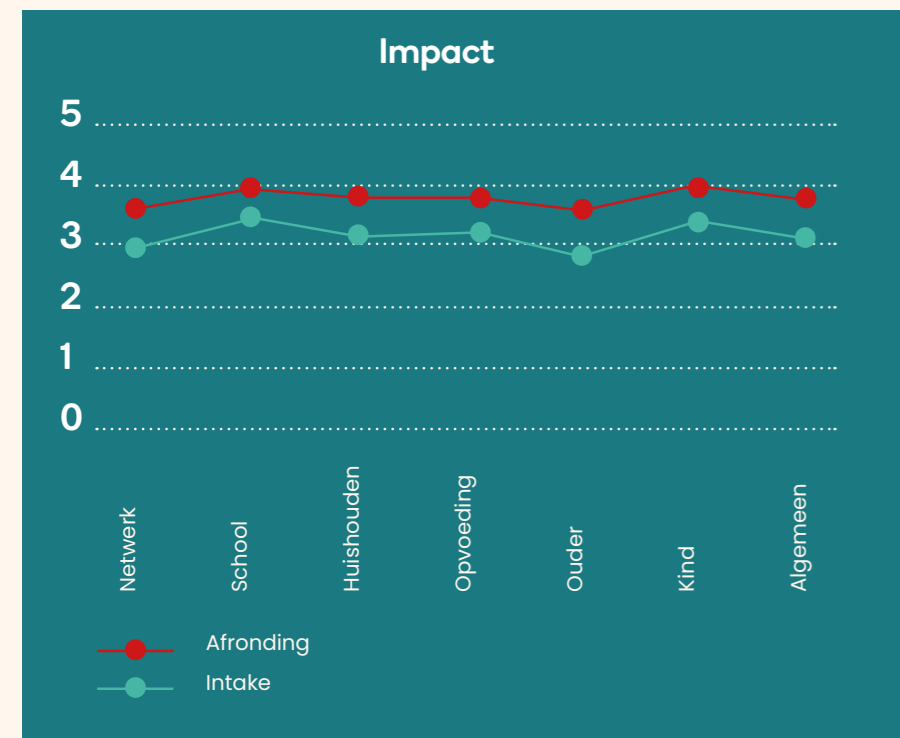
Kabita, mama Home-Start Ninove

Impact meten

Ouders die zich ondersteund voelen door relaties die ze kunnen aangaan met hun netwerk, hebben een sterkere mentale weerbaarheid, ervaren minder draaglast en kunnen op hun beurt een betere relatie aangaan met hun kind. **Steun van de nabije omgeving werkt stressverlagend, biedt op langere termijn meer opvoedingszekerheid en minder problemen bij de opvoeding of ontwikkeling van het kind.** Hoe die concrete aanpak en impact van de werking beleefd wordt, lees je in de [verhalen van gezinnen en vrijwilligers](#) op www.homestartvlaanderen.com/verhalenvangezinnenenvrijwilligers.

Home-Start beschikt over een tool om de impact te meten in het gezin en over een database en registratiesysteem. De impacttool werd samen met het Kenniscentrum Gezinswetenschappen – Odisee ontwikkeld en eind 2023 voor

het eerst in gebruik genomen. Bij de start, tussentijds en op het einde van een ondersteuningstraject gebeurt er een meting.

Aan de hand van de eerste 17 correcte metingen kunnen we de eerste voorzichtige resultaten lezen van de impact van de steun in deze gezinnen. De grootste impact meten we op het domein 'ouder'. Ouders voelen zich meer zelfredzaam, er is een verbetering

op het vlak van arbeid, zorg voor de kinderen en vrije tijd. Op nummer twee staan het domein 'algemeen welbevinden' (meer zelfvertrouwen en toekomstperspectief) en het domein 'huishouden' (verbetering in de woonsituatie, inkomen en de sfeer in huis).

Een iets minder grote verbetering tegenover het resultaat op het domein ouder meten we op het domein 'kind' (welbevinden, talentontwikkeling,

ontwikkeling algemeen) en opvoeding (ouder-kindrelatie, kunnen voorzien in basisbehoeftes kind, opvoedingssteun uit de omgeving). Op het domein 'school' (tevreidenheid, betrokkenheid, beleving) noteerden we bij de eerste meting reeds een relatief hoge tevredenheid bij een aantal gezinnen. Het duurzaam verbreden van het netwerk rond het gezin (informeel, formeel, mobiliteit) blijft een van de moeilijkere opdrachten voor een Home-Startvrijwilliger.

Wij hopen de volgende jaren alvast een meer accuraat beeld te schetsen van de impact van de aanwezigheid van een gezinsbuddy door meer metingen uit te voeren, zodat we ook op stadsniveau een correct beeld kunnen geven van de impact van Home-Start.

“Anneke betekent veel voor ons. Ze biedt zoveel steun tijdens de moeilijke momenten. Op haar kunnen we altijd rekenen, ze heeft geen oordeel over ons en kan ons heel goed aanvoelen, als een vriend of een buurvrouw die eens binnenspringt.”

Tom, papa Home-Start Lier

“Ik heb het gezin geholpen met het vinden van een voetbalclub in de buurt en regelde de inschrijving voor zwemles of de kunstacademie. Ik zocht samen met hen de praktische zaken uit en ging een eerste keer mee. Tegenwoordig gaat Irina overal alleen naartoe met de kinderen en is er geen schroom of drempel meer om zonder hulp de stap te zetten naar activiteiten. Ik help wel nog bij de nieuwe inschrijvingen. Ook bij oudercontacten, gesprekken met het OCMW en in de zoektocht naar een middelbare school, stond ik de mama bij. Ik gaf haar mee een stem, nu neemt ze dat zelfstandig op.”

Monique, gezinsbuddy Home-Start Antwerpen

Door (cijfer)gegevens te registreren en analyseren, kunnen we ons eigen handelen verbeteren, een beter bereik van de doelgroep nastreven, een beter zicht krijgen op onze impact en sterker communiceren. Bovendien merken we snel nieuwe tendensen in onze doelgroep (vb. verhoogde psychische kwetsbaarheid). Deze gegevens worden verwerkt door Home-Start Vlaanderen vzw, geïntegreerd in het jaarverslag en gerapporteerd aan Opgroeien en [Home-Start Worldwide](#) (www.homestartworldwide.org). Daarnaast rapporteert elke lokale werking aan Opgroeien en het financierende lokaal bestuur.

“Ik had zoveel stress en angsten. Angsten voor de pijn, omdat ik besneden ben. Ik had geen vaste plek om te wonen, laat staan een baby ter wereld te brengen. Mijn grootste zorg was dan ook dat ik op straat zou moeten bevallen. Katelijne stond me bij in de zoektocht naar een woning, kinderopvang en babyspullen. Ze bracht me bij de juiste hulpverleners en luisterde naar mijn zorgen.”

Deeqa, mama Home-Start Leuven

De vrijwilligers

379 vrijwilligers

172 geïnteresseerde vrijwilligers volgden een online infosessie

139 vrijwilligers volgden de startopleiding

158 vrijwilligers startten dit jaar een traject in een gezin

99 vrijwilligers zijn hun engagement gestopt

83% vrouw **17%** man

17% 19 – 25 jaar

41% 26 – 50 jaar

24,5% 51 – 65 jaar

15,5% 66 – 75 jaar

2% 75+

Vrijwilligers kunnen rekenen op **individuele coaching en steun** van de coördinator tijdens hun engagement. Daarnaast zijn er **maandelijks intervisie- en vormingsmomenten** waar het uitwisselen van ervaringen en bijleren centraal staan. De coördinator vult samen met de vrijwilligers en op maat van de noden in de werking het lokale jaarprogramma in. Thema's die in 2024 aan bod kwamen in verschillende werkingen, zijn: handelen bij verontrusting, kortfilm 'Anything will be fine' met nabespreking, film 'Holy Rosita' met nabespreking, kennismaking met het Huis van het Kind, taalstimulering bij kinderen, middelengebruik bij ouders, welzijnswandeling in de stad, Start to play: al spelend leren over drempels in het vrijetijdsaanbod, opvoedingsondersteuning met casusbespreking, omstaanderstraining, workshop voorlezen, enzovoort.

Lokale coördinatoren bezorgen de vrijwilligers maandelijks een **nieuwsbrief** met info over de werking en een overzicht van het toegankelijk en laagdrempelig vrijetijdsaanbod in de stad of gemeente.

Uiteraard is er ook oog voor het waarderen van de vrijwilligers, dat gaat van een attentie voor de jubilarissen en een verjaardagskaart tot een jaarlijks dankentje.

De voornaamste redenen die vrijwilligers aangeven om hun engagement stop te zetten voor een steuntraject ten einde loopt, zijn voornamelijk van persoonlijke aard: vrijwilligers die langdurig ziek worden, zelf problemen ervaren in hun eigen gezin, zwanger zijn, een overlijden van een dierbare moeten verwerken of op professioneel vlak plots voor een andere uitdaging komen te staan. Een vijftal vrijwilligers stopten reeds na enkele weken omdat ze het engagement toch verkeerd ingeschat hadden.

“

“Je voert kleine dingen uit die grote veranderingen teweegbrengen. Die veranderingen mogen waarnemen, zien hoe ouders en kinderen evolueren en daar deel van uitmaken: dat is voor mij vrijwilligerswerk. Tijdens intervisiemomenten elkaar ondersteunen door feedback te geven, maar ook door samen met de coördinator te zoeken naar oplossingen, motiveert me om dit engagement vol te houden.”

Peter, gezinsbuddy Home-Start Leuven

“

“De ervaring is een absolute verrijking. Eigenlijk raad ik het iedereen aan. Makkelijk is het niet. Soms voel ik me machteloos omdat je niet met alles kan helpen. Cindy bewaakt dan mee de grenzen. Het vrijwilligerswerk plaatst je eigen situatie in perspectief en maakt me heel erg dankbaar. Dankbaar voor wat ik gekregen heb en dankbaar dat ik kan helpen.”

Anneke, gezinsbuddy Home-Start Lier

“

“In het begin vond ik het best spannend. Na de opleiding en een fijn gesprek met de coördinator werd ik gekoppeld aan een gezin dat echt bij me past. De eerste ontmoeting was wat onwennig, maar al snel voelde het heel natuurlijk. Elke week leren we elkaar beter kennen en merk ik dat we best wat gemeen hebben. Mijn onzekerheid is weg, ik kijk elke keer uit naar het wekelijks bezoek. Dit heeft mijn leven op een prachtige manier verrijkt.”

Eva, gezinsbuddy Home-Start Waasland

Aandacht voor efficiëntie en kwaliteit

Home-Start is een **erkend mobiel aanbod in de preventieve gezinsondersteuning** en werd in 2024 door de commissie van de [Databank Kwaliteitsvolle praktijken](#) (www.opgroeien.be/kennis/databank-kwaliteitsvolle-praktijken) omschreven als: *“de werking illustreert een uitgesproken en onderbouwde inzet op de ‘overdraagbaarheid’ van de aanpak, op de ondersteuning van vrijwilligers en de lokale coördinatoren enz. én op het centraal stellen van de vragen/noden/wensen van de gezinnen.”*

Home-Start Vlaanderen voert een **interne kwaliteitscontrole** via visitaties. Sinds de start in 2023 ontvingen 6 werkingen bezoek van de visitatie-

commissie met onder andere een collega van Home-Start Nederland die ervaring en kennis deelt over en tijdens de visitaties. Tijdens deze bezoeken wordt er in dialoog en aan de hand van een checklist nagegaan hoe de lokale werking de kwaliteitsverwachtingen van Home-Start Worldwide en Home-Start Vlaanderen vorm geeft en naleeft. Elke drie jaar krijgt een lokale werking de visitatiecommissie op bezoek.

Tot slot organiseert Home-Start een **lerend netwerk** met uitwisseling tussen Home-Startcoördinatoren in Vlaanderen en Brussel. Hier worden signalen en tendensen gedeeld of noden tot bijsturing in de aanpak en methodiek geadviseerd en uitgewerkt.

Op het programma stonden in 2024:

- 7 maart: Impact meten met de impacttool: gesprek en output onderzoeken met Kenniscentrum Gezinswetenschappen
- 23 april: Born in Belgium implementatie Home-Start Vlaanderen
- 21 mei: Handelen bij verontrusting, bezoek aan Veilig Huis Leuven
- 25 juni: Born in Belgium dagopleiding gesprekstechnieken
- 1 oktober: Uitwisseling met Bednet
- 5 december: Ethische knopen, leidraad voor doordacht sociaal werk door Sam vzw

De kwaliteitsbewaking, coaching en opleiding van de lokale coördinatoren, het organiseren van een lerend netwerk met uitwisseling tussen coördinatoren in Vlaanderen en Brussel van afdelingen en partnerwerkingen, het ter beschikking stellen van algemene visie en methode, formulieren en werkdocumenten, de toegang tot de centrale database en registratiesysteem en het opstarten van nieuwe werkingen en samenwerkingsverbanden aangaan

6 lerende netwerken voor Home-Start-coördinatoren

2 starttrainingen voor nieuwe coördinatoren

3 visitaties

3 nieuwe werkingen opgestart

met lokale besturen, wordt ondersteund vanuit de **centrale werking (steunpunt) van Home-Start Vlaanderen**.

De **starttraining voor nieuwe coördinatoren** bestaat uit 5 modules en werd 2 keer gegeven in 2024.

Home-Start beroept zich op 30 jaar ervaring. Door de beperkte financiering zijn wij steeds op zoek naar middelen en extra fondsen. Die dagen ons uit onszelf in vraag te stellen, impact aan te tonen en onszelf te verbeteren en zo de kwaliteit van de ondersteuning te verhogen.

Maatschappelijk debat

Jaarlijks **signaleren** we aan beleidsmakers **maatschappelijk structurele knelpunten en drempels** die gezinnen ervaren in lokale rapporten en het jaarverslag. Door deelname aan lokale netwerken en stuurgroepen vertolken de coördinatoren en vrijwilligers de stem van de gezinnen en kaarten ze structurele oorzaken van maatschappelijke kwetsbaarheid aan. We ervaren een tekort aan tijd en middelen om beleidsvoerend werk ten gronde te ontwikkelen. Toch wordt er ook op de lokale werkingen een sterk appel gedaan om deel te nemen aan lokaal netwerkoverleg en stuurgroepen of om een rol op te nemen in beleidsontwikkeling, bvb. binnen de oproep Pilotprojecten zorg en ondersteuning.

Home-Start Vlaanderen is lid van de **Kinderrechtencoalitie** en schreef dit jaar mee aan het kinderrechtenmemorandum voor de verkiezingen van 2024, [“Partij kiezen voor kinderen”](#) en het standpunt *“Een brede blik op de preventie van schooluitval en ongekwalificeerde uitstroom”*.

Home-Start is partner in het **Pilootproject Zorg en Ondersteuning** in Aalst. Samen met het Huis van het Kind en tal van andere partners werken we mee aan een modelwerking van het Huis van het Kind in de stad Aalst, met oog voor een geïntegreerde, preventieve en volgehouden ondersteuning van gezinnen en kinderen in de stad.

We zijn lid van het **Preventie Collectief**, een groep van erkende aanbieders uit de preventieve gezinsondersteuning die onderzoekt hoe de preventieve gezinsondersteuning een prominenter plek kan krijgen op de politieke agenda. We schreven in het najaar van 2024 een visienota en verstuurd een schrijven naar minister Gennez met de vraag naar een gesprek.

Home-Start is lid van het **Vlaams Welzijnsverbond** en participeert in de commissie Preventieve Gezinsondersteuning. Het voorbije jaar werkten we mee aan de visienota Netwerken en Samenwerkingsverbanden.

We blijven lokaal, maar ook op Vlaams niveau, aandacht vragen voor het belang van informele steun en preventieve gezinsondersteuning. Naar aanleiding van de Vlaamse en lokale verkiezingen schreven en verspreidden we ons **memorandum “De kracht van preventieve gezinsondersteuning”**.

“

“Gezonde huisvesting, voldoende kinderopvang, toegankelijk onderwijs, gezinsvriendelijke werkgevers, juridische bescherming voor wie er het meeste nood aan heeft, overheden die investeren in preventie en zorg en naar structurele oorzaken van ongelijkheid kijken, de waardering voor zorgberoepen, voorzieningen die de kindreflex maken en een middenveld dat een gezinsondersteunend aanbod uitwerkt, zijn allemaal contexten en rechten die impact hebben op het gezinsleven en schrijven mee aan het verhaal van een kind. Ze vormen de ‘village’ rond het kind en bieden al dan niet ruimte en steun om een identiteit als ouder in een samenleving te ontwikkelen en ouders te versterken in hun opvoedingsrol.

Hoe zorgen wij als samenleving ervoor dat alle ouders hun kinderen kunnen laten opgroeien in waardige omstandigheden en op een plek die kansen biedt? Die verantwoordelijkheid kan je niet alleen bij de ouders leggen, daar draagt een hele samenleving aan bij. Een samenleving heeft er op haar beurt ook baat bij dat elk kind diens potentieel kan ontwikkelen en benutten.”

Karliën Craps, algemeen directeur Home-Start Vlaanderen vzw in het ‘Strijdschrift: De eerste 1000 dagen’, Pleidooi voor een collectieve blik op de eerste 1000 dagen.

Grondrechten, maar niet voor iedereen: signalen uit de gezinnen

Verontrustende gezinssituaties en crisis

We merken een toename van gezinnen waar het OCJ, VK of SDJ bij betrokken is of door Home-Start wordt ingeschakeld. Als mobiel aanbod in de preventieve gezinsondersteuning komen wij nog zelden in gezinnen waar we zeer preventief aan de slag kunnen, maar des te meer in gezinnen waar de interventies en aanwezigheid van de vrijwillige gezinsbuddy en coördinator erger voorkomen of terug enige stabiliteit brengen. Wanneer er crisis is in een gezin, botsen we als organisatie vaak op muren en wachtlijsten. Vorig jaar gingen we tot 3 keer toe mee rondbellen om een oplossing te vinden na het contacteren van crisishulp, wegens geen beschikbare crisisopvang.

We zien hulpverleners met een grote handelingsverlegenheid en/of veel vrijblijvendheid, anderzijds een stroming die zeer snel schakelt naar een gemandateerde voorziening, maar vaak zonder of met zeer traag resultaat door lange wachttijden. Het gevolg is dat het gezin opnieuw alleen in de verontrustende context belandt of er in blijft hangen. Een gemandateerde voorziening biedt te weinig soelaas voor gezinnen waar het opvoeden onder een hoge druk komt te staan door externe factoren als

armoede, werkloosheid, ziekte, preciaire huisvesting of nakende uithuiszetting. Niet elke verontrusting is terug te voeren tot de opvoeding en vaak is niet alle vrijwillige hulpverlening uitgeput, o.a. door wachtlijsten. Er wordt te vaak beschuldigend naar de ouders gekeken en alle verantwoordelijkheid in hun handen gelegd op een moment dat ze op hun zwakst staan. Een outreachende aanpak, geflankeerd door een hulpverlener die aanklampend en nabij aan de slag gaat met de uitdagingen waar het gezin mee geconfronteerd wordt – samen met de ouders –, zou een effectievere aanpak kunnen zijn, zelfs in dwingend omstandigheden. Duidelijke schakels tussen onderwijs, preventie en intensievere hulpverlening zijn noodzakelijk in complexe gezinssituaties. De aard van de Home-Startmethodiek en het werken vanuit een vertrouwensrelatie, maakt dat vrijwillige gezinsbuddy's van de ouders het mandaat krijgen om naast en met hen intensievere hulpverleningstrajecten te lopen. Deze toegenomen complexiteit vraagt meer capaciteit vanuit onze organisatie voor het intensiever begeleiden van de vrijwilligers en de gezinnen.

Preciaire huisvestingsituaties

(Te) Veel van de gezinnen bij Home-Start huren een woning van slechte kwaliteit op de privé-markt, waarvoor ze in verhouding een te hoge huur- én energieprijzen betalen. Vertrekken uit de woning is geen optie, wegens het ontbreken van een waardig alternatief. In een aantal gevallen werd de woning onbewoonbaar verklaard door het lokaal bestuur en diende het gezin elders onderdak te zoeken. Gezinnen wonen met teveel gezinsleden in een te kleine ruimte, hebben te maken met ongedierte, krijgen de woning niet verwarmd. Een beperkt aantal gezinnen slaagde erin met de steun van het Vlaams Woningfonds een woning aan te kopen, vooral in de Demer- en Denderstreek. Helaas ontbreekt het hen aan middelen om noodzakelijke renovatiewerken uit te voeren. Dit leidt in een aantal gevallen tot schrijnende woonsituaties. Opvallende vaststelling: slechts één derde van de gezinnen die Home-Start bereikt, woont in een sociale woning, niettegenstaande ze ongeveer allemaal rechthebbend zijn en velen zich in een preciaire woonsituatie bevinden. Woonsituatie Home-Startgezinnen

- Huurwoning: 48%
- Sociale woning: 34%
- Eigen woning: 16%
- Andere (noodwoning, verblijf bij vrienden): 2%

Onderwijs als springplank of boemerang?

We kunnen vanuit Home-Start heel wat mooie voorbeelden geven over hoe een warm nest rond een gezin met zorgen gebouwd wordt met partners uit de jeugdhulp, welzijnswerk én onderwijs. Meer en betere samenwerking tussen de onderwijs- en welzijnssector is noodzakelijk: de school en de thuissituatie zijn geen twee aparte werelden. Ze hebben een behoorlijke impact op elkaar. Een goede samenwerking tussen school en ouders is in het belang van het kind. Ook bij Home-Start hebben gezinnen te maken met schorsing en/of uitsluiting, vaak met een doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs, waar geen plaats vrij is en ouders genoodzaakt zijn hun kind thuis op te vangen. Eén trajectbegeleider/vertrouwenspersoon is van cruciaal belang om onderweg de leerling en diens gezin niet te verliezen of om informatieverlies, door dossiers die niet of onvolledig worden gebriefd, te vermijden.

Mobiliteit

Vervoer blijft nog altijd een grote spelbreker om kinderen te laten deelnemen aan creatieve of sportieve activiteiten, maar ook om 's ochtends op tijd op school te geraken. Veel Home-Startgezinnen zijn volledig afhankelijk van het openbaar vervoer voor hun verplaatsingen.

Geen inkomen uit arbeid

We merkten het voorbije jaar opnieuw een stijging van het aantal gezinnen waar geen inkomen uit arbeid is (47% in 2024 t.g.o. 35% in 2023). Vaak is er een link te

leggen met het alleenstaand ouderschap, psychische kwetsbaarheid en/of een zware zorgsituatie voor één van de kinderen die de ouder niet in staat stelt betaalde arbeid te verrichten.

Kinderopvang

Een gemotiveerde mama die niet aan een opleiding kan beginnen, omdat er geen opvangplek is voor haar baby. Een alleenstaande mama die na het opgebruiken van al het ouderschapsverlof nu genoodzaakt ontslag nam omdat haar baby op de wachtlijst van de kinderopvang staat. Het vooruitzicht is dat de peuter een maand voor de schoolstart in de kinderopvang kan starten. Het zijn geen vreemde verhalen voor de gezinsbuddy's van Home-Start. Voor ouders met een zeer beperkt netwerk zit er vaak niets anders op dan zelf thuis te blijven bij de baby. In veel gevallen is dat de mama.

Taal

Verschillende gezinnen spraken tijdens het kennismakingsgesprek expliciet de hoop uit dat ze via de vrijwilliger beter Nederlands zouden leren spreken. Kennis van de Nederlandse taal is noodzakelijk om deel te nemen aan het gemeenschapsleven en gebruik te maken van rechten. Het baart ons zorgen dat de overheid sociale grondrechten wil koppelen aan een bepaald niveau van taalbeheersing. Gezinnen moeten eerst de mogelijkheden verwerven om een menswaardig leven te leiden. Toegang tot taallessen impliceert een toegankelijk en nabij vormingsaanbod en kinderopvang.

Uitdagingen in de preventieve gezinsondersteuning

Geen duurzame financiering, geen garantie op duurzame aanpak

Vandaag ontvangt Home-Start Vlaanderen vooral middelen vanuit de lokale overheden voor het uitwerken van de lokale Home-Startwerkingen. Deze middelen worden volledig besteed aan de werkings- en personeelskosten van de lokale werkingen. Dit zorgt voor een aantal kwetsbaarheden.

Deze middelen zijn volatiel: als de lokale overheid haar beleid verandert, stopt de werking. Naar aanleiding van de lokale verkiezingen zullen de nieuwe besturen in 2025 nieuwe lokale sociale beleidsplannen schrijven en evalueren of de samenwerking met Home-Start al dan niet wordt verder gezet. 2025 is voor de organisatie dan ook een spannend jaar waarin hard geijverd wordt om de bestaande lokale werkingen te behouden en te versterken. Bovendien stopt de lokale werking aan

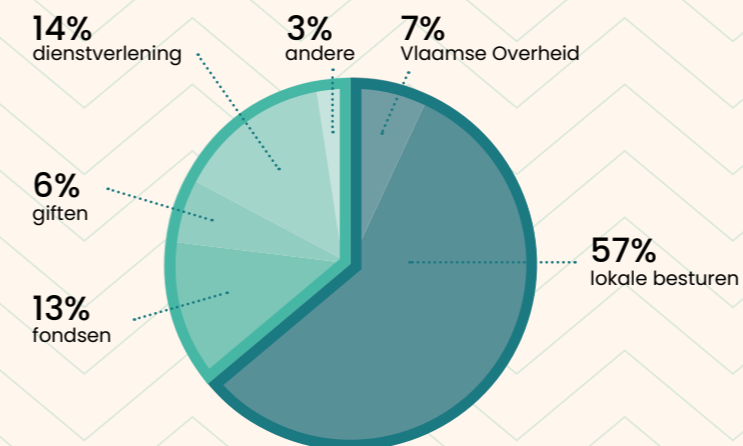
de geografische grenzen van het betrokken stads- of gemeentebestuur. We merken heel wat noden en ontvangen heel wat aanvragen van gezinnen uit buurgemeenten. Tot slot zijn deze en andere projectmiddelen van tijdelijke aard, wat ons belet om op langere termijn een duurzaam medewerkersbeleid uit te bouwen en strategische doelen te stellen.

Lokale en projectmiddelen gaan volledig op aan de kosten voor het lokaal programma en genereren weinig tot geen middelen voor de centrale en ondersteunende werking die in materialen, inhoudelijke visie, methodiek, kwaliteitszorg, lerend netwerk, fondsenwerving, boekhouding, medewerkersbeleid, zakelijk beheer, communicatie, beleidswerk en de opstart van nieuwe werkingen voorziet. Om de kwaliteit, capaciteit en continuïteit van onze dienstverlening te borgen en de toegang tot het aanbod te vergroten, is een structurele financiering voor deze basiswerking noodzakelijk.

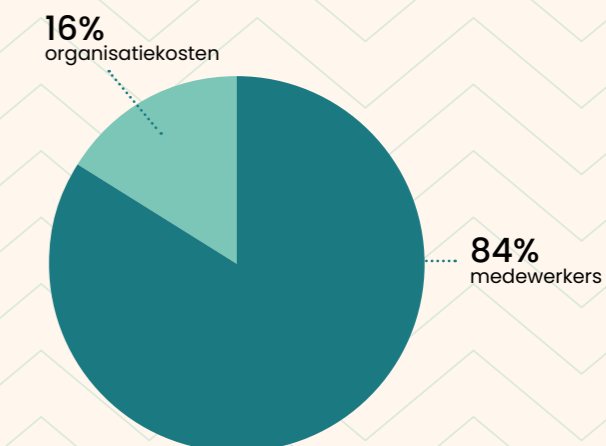

Inkomsten 2024

Publiek: 64% Privaat: 36%

Uitgaven 2024

Home-Start is een laagdrempelige, outreachende en aanklappende werkvorm die de zelfredzaamheid in gezinnen verhoogt, met meer dan 30 jaar ervaring en expertise op de teller. We weten uit meerdere onderzoeken dat er een directe impact is, van blijvende duur en met maatschappelijk en economisch rendement.

Het volgehouden en langdurig ondersteunen van gezinnen in een kwetsbare (financiële) situatie is vaak noodzakelijk om hun toegang te realiseren tot kwaliteitsvolle voorzieningen en basisrechten. **Vrijwillige gezinsondersteuners geven mee vorm aan een gemeenschap waar sociale steun en verbondenheid gestimuleerd wordt. Home-Start blijft ijveren voor de erkenning en waardering van de vele vrijwillige gezinsbuddy's en voor de ondersteuning mét middelen die kwaliteitsvol werken mogelijk maken.**

“

Preventieve gezinsondersteunende initiatieven benaderen gezinnen met een outreachende en generalistische aanpak. Ze vervullen dus een cruciale rol, als brug, als buffer en als steun, zeker wanneer het opgroeien onder druk staat. Preventief werken is dan ook een stiel apart. Het verschil maken we zo vroeg en nabij mogelijk.”

Preventie Collectief, 2024

Dit was 2024

Januari

- Home-Start Aarschot en Ninove werven vrijwilligers in samenwerking met lokale frituristen: een kleintje met een portie engagement alsjeblief
- Vrijwilliger Toos rondt na 20 jaar haar engagement bij Home-Start Leuven af

Februari

- Omstaanderstraining voor de vrijwilligers van Home-Start Leuven

Maart

- Collega Liesbet en vrijwilliger Kristine van Home-Start Ninove op Radio Ninove

Mei

- Broodzakkencampagne Home-Start Aalst met de steun van Joke Devynck
- Minister Dalle op bezoek bij Home-Start StapSteen vzw
- De tentoonstelling "Gedeeld en betrokken ouderschap in beeld" op reis in Aarschot, Schaarbeek, Herent, Gistel en Antwerpen

April

- Vrijwilliger Patricia in het stadsmagazine van Ninove

Juni

- Vrijwilligers Eva en Bert in het gemeentemagazine van Herent

Juli

- Aftrap Home-Start Geraardsbergen en Home-Start Waasland

Augustus

- Mama Claudia van Home-Start Waasland vertelt haar verhaal op Maison Slash

September

- Home-Start Zuid-West Vlaanderen schiet uit de startblokken
- Home-Start Antwerpen op de vrijwilligersmarkt

Oktober

- Home-Start meet Bednet
- Tom Mariën, schrijver en stadsdichter, presenteert zijn boek met bladwijzers van Home-Start Lier

November

- Startopleiding voor nieuwe vrijwilligers bij Home-Start Amiacasa

December

- Een spannend 'moorddiner' met detectives en complotten voor de vrijwilligers van Home-Start Aarschot en Diest-Scherpenheuvel-Zichem

Colofon

Home-Start Vlaanderen kon in 2024 rekenen op de steun van de Vlaamse Overheid, stad Aalst, stad Aarschot, gemeente Herent, stad Diest, stad Scherpenheuvel-Zichem, stad Lier, stad Leuven, stad Ninove, gemeente Zaventem, RTJ De Tafels, Wiegwijs vzw, CAW Zuid-West Vlaanderen, StapSteen vzw, Amiacasa vzw, Welzijnszorg, Carmi, Joe fm, Besix, Kindergeluk vzw, de Nationale Loterij, Impact Together, provincie Vlaams-Brabant, Steunpunt kunstintegratie KULeuven, Buurten op den Buiten.

Met foto's van: Iratxe Alvarez, Thomas Rouckhout (Kwin Agency), Nathalie Dolmans (Maison Slash)
Opmaak en lay out: Uncompressed

Samenwerken met Home-Start?
[www.homestartvlaanderen.com/
samenwerken-met-home-start](http://www.homestartvlaanderen.com/samenwerken-met-home-start)

Fototentoonstelling 'Gedeeld en betrokken ouderschap'
gratis ontlenen?
www.homestartvlaanderen.com/gedeeldouderschap

Naamsestraat 153-155
3000 Leuven

✉ info@homestartvlaanderen.be

☎ 0497 555 628

Homestartvlaanderen.be
Homestartworldwide.org

V.U. : Rudy Benmeridja, Naamsestraat 153 - 155, 3000 Leuven

© Home-Start Vlaanderen. 2024.
Alle rechten voorbehouden.